

VIEŠOSIOS POLITIKOS IR VADYBOS INSTITUTAS
PUBLIC POLICY AND MANAGEMENT INSTITUTE

MOKSLAS • EKONOMIKA • SANGLAUDA

EUROPOS SĄJUNGA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

Kuriame Lietuvos ateitį

Projektas „Pagal 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinamų veiksmų programų einamojo stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimas“

PAGAL 2007-2013 M. EUROPOS SĄJUNGOS STRUKTŪRINĖS PARAMOS PANAUDOJIMO STRATEGIJĄ ĮGYVENDINAMŲ VEIKSMŲ PROGRAMŲ EINAMASIS STEBĖSENOS RODIKLIŲ TINKAMUMO VERTINIMAS

VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

2010 m. liepos 20 d.

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos užsakymu parengė VŠĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas pagal 2009 m. spalio 23 d. Pagal 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinamų veiksmų programų einamojo stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimo paslaugų pirkimo sutartį Nr. 14P-336

Vertinimo tikslai, objektas ir metodika

Stebėsenos rodiklių ir jų sistemos vertinimo aktualumas

ES struktūrinės paramos efektyvumas ir ekonomiškumas gali būti įvertintas, naudojant gerai veikiančią stebėsenos sistemą. Tikslingai pasirinkti ir kokybiški stebėsenos rodikliai sudaro prielaidas objektyviai analizei atlikti ir pagrįstiems valdymo tobulinimo sprendimams priimti.

Vertinimo tikslas ir objektas

Pagal 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinamų veiksmų programų einamojo stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimo *tikslas* – tobulinti 2007 - 2013 m. veiksmų programų ir priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių naudojimą, įvertinant, ar nustatyti stebėsenos rodikliai yra tinkami ir pakankami Strategijoje ir veiksmų programose bei jų prieduose nustatytų tikslų ir uždavinių pasiekimui matuoti. Taigi šio vertinimo *objektas* apima visų tipų ir lygių veiksmų programų ir priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklius bei jų sistemą.

„Horizontalus“ (apibendrintas) ir „vertikalus“ (kompleksinis) rodiklių analizės būdai ir metodai

Kadangi į vertinimo objektą patenka apytiksliai 1000 veiksmų programų ir jų priedų rodiklių, patenkančių į skirtingas valstybės politikos sritis (pvz., mokslas ir technologijos, aplinkos apsauga ir darni plėtra, socialinė integracija, etc.), stebėsenos rodiklių vertinimas atliktas dviem būdais - „*horizontaliuoju*“ ir „*vertikaliuoju*“. „Horizontalusis“ vertinimas arba apibendrinta rodiklių tinkamumo analizė atlikta, vadovaujantis SMART metodika. Į jo apimtį pateko beveik 1000 rodiklių. „Vertikalusis“ vertinimas arba kompleksinė (giluminė) rodiklių tinkamumo analizė atlikta 3 atvejo studijų – „Rodiklių reikšmių adekvatumas, pasikeitus ekonominei situacijai, ir jų pokyčio poreikis, į veiksmų programas integravus Ekonomikos skatinimo planą“, „Stebėsenos rodiklių, matuojančių horizontalių prioritetų įgyvendinimą, tinkamumas“ ir „Pažangą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje matuojančių stebėsenos rodiklių tinkamumas“ - pagrindu. Šis vertinimas apėmė beveik 428 rodiklius.

Pavienių rodiklių tinkamumo vertinimo metodika

Kiekvieno iš stebėsenos rodiklių tinkamumas vertintas, remiantis šiomis SMART kokybinėmis charakteristikomis:

- Rodiklių „*specifiškumo*“ (t.y. atitikimo tikslams ir uždaviniams);
- Rodiklių „*išmatuojamumo*“ (t.y. rodiklių kiekybinės išraiškos, vienareikšmiškai apibrėžtu, korektiškų rodiklių praktinių apskaičiavimo būdu);
- Rodiklių „*patikimumo*“ (t.y. vienareikšmiškų ir nekintančių rodiklių apskaičiavimo metodikų, aiškių ir lengvai interpretuojamų rodiklių apibrėžimų, aiškių ir iš anksto žinomų rodiklių apskaičiavimo duomenų šaltinių);
- Rodiklių „*pasiekiamumo*“ (t.y. ambicingų, tačiau realistiškų siekiamų rodiklių reikšmių).

Rodiklių sistemos tinkamumo ir suderinamumo vertinimo metodika

Rodiklių sistemos tinkamumas vertintas pagal 4 vertinimo klausimus:

- Rodiklių sistemos *atitikimo finansinių išteklių pasiskirstymui*;
- Rodiklių sistemos *darnos* (arba rodiklių suderinamumo);
- Rodiklių sistemos *subalansuotumo*;
- Stebėsenos rodiklių sistemos *apimties optimalumo*.

Duomenų rinkimo ir analizės metodai

Be jau minėtų duomenų rinkimo ir analizės metodų, vertinimo metu taikyti šie duomenų rinkimo metodai: įvykdyta interviu programa su tarpinių institucijų atstovais, suorganizuotos 2 stebėsenos rodiklių ESF ir ERPF/SF finansavimo srityse ekspertų panelės, kuriose dalyvavo vadovaujančiosios, tarpinių ir įgyvendinančiųjų institucijų

atstovai bei nepriklausomi ekspertai, atlikta nuosekli aktualių pirminių ir antrinių šaltinių analizė.

Ataskaitos struktūra

Vertinimo ataskaitą sudaro trys dalys ir priedai.

- *Pirmoje ataskaitos dalyje* pristatoma vertinimo metodika.
- *Antroje ataskaitos dalyje* pateikiama stebėsenos rodiklių sistemos tinkamumo ir suderinamumo analizė.
- *Trečioje ataskaitos dalyje* atliekama atskirų rodiklių tinkamumo, vertinant juos pagal „SMART“ rodiklių kokybės kriterijus, analizė.

Šios ataskaitos priedų struktūra:

- *1 priedas.* Techninės paramos žmogiškųjų išteklių plėtros, ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimo veiksmų programoms įgyvendinti įgyvendinimo stebėsenos rodiklių tinkamumo analizė.
- *2 priedas.* Institucijų rodiklių tinkamumo vertinimo apibendrinimas.
- *3 priedas.* Pažangą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje matuojančių stebėsenos rodiklių tinkamumo atvejo studija.
- *4 priedas.* Horizontalių prioritetų įgyvendinimo stebėsenos rodiklių tinkamumo ir pakankamumo atvejo studija.
- *5 priedas.* Pokyčiai stebėsenos rodiklių sistemoje ir rodiklių adekvatumas, pasikeitus ekonominei situacijai ir į veiksmų programas integravus Ekonomikos skatinimo planą: atvejo studija.

Stebėsenos rodiklių tinkamumo vertinimo rezultatai

Kaip parodė rodiklių tinkamumo analizė, vadovaujantis SMART metodika, veiksmų programose ir jų prieduose numatyti stebėsenos rodikliai yra ne visada aiškiai susieti su tikslais/ uždaviniais, kurių įgyvendinimą jie matuoja. Stebėsenos rodiklių, kurie neatitinka priemonių tikslų/ programų uždavinių apimtis nėra didelė: siekia apytiksliai 6 proc. rodiklių. Taip pat nustatyta, kad neretai stebėsenos rodiklių ir jų aprašymų kokybė yra nepakankama: pvz., rodiklis nenurodo konkretaus siektino rezultato, apskaičiuojant rodiklių reikšmes naudojami nepatikimi duomenys ar rodiklių apskaičiavimo metodikos, kt.

Rodiklių specifiškumas

Pagrindinės problemos, susijusios su rodiklių specifiškumu arba atitikimu paramos tikslams/ uždaviniams, yra šios:

1. Rodikliais matuojami produktai ar paslaugos, teikiami netinkamai tikslinei grupei arba tikslinė grupė nėra nurodyta;
2. Rodikliais išreiškiami sukurti produktai, suteiktos paslaugos, pasiekti rezultatai, kurie neturi įtakos priemonės tikslų/ programos uždavinių įgyvendinimui;
3. Specifiniai rodikliai (angl. *programme specific indicators*) atspindi bendrus priemonės tikslus/ programos uždavinius, tačiau neišreiškia veiklų ar priemonių, kuriomis numatyta šių tikslų/ uždavinių siekti;
4. Priemonių lygmens pagrindinių rodiklių (angl. *core indicators*) aprašymuose nenurodoma, kokios konkrečiai priemonės ketinamos įgyvendinti (pvz., kokio pobūdžio ir paskirties projektai įgyvendinami, kokioje srityje mokymai organizuojami, kokia mokymų tikslinė grupė, kt.)

Rodiklių išmatuojamumas

Kaip parodė apibendrintos rodiklių tinkamumo analizės rezultatai, visi rodikliai yra išreikšti kiekybiškai, nustatytos (planuojamos nustatyti tyrimu) jų pradinės ir siekiamos padėtys. Vis dėlto tam tikros problemos, susijusios su rodiklių išmatuojamumu, buvo pastebėtos:

1. Netikslios indeksų (agreguotų rodiklių) apskaičiavimo metodikos;
2. Rodiklių apskaičiavimo metodikos neatitinka jų apibrėžimo, t.y. rodiklių apskaičiavimas yra nukreiptas į visiškai kitų produktų, paslaugų ar rezultatų nei numatyta rodiklio apibrėžimu matavimą;
3. Rodikliais matuojami procesai, kurie yra neapibrėžti ir sunkiai išmatuojami kiekybiškai;
4. Nenurodytos/ nurodytos netikslios rodiklių pasiekimo sąlygos;
5. Rodiklių reikšmių skaičiavimo netinkamu lygiu praktika (pvz., poveikio rodiklių skaičiavimas projektų lygiu).

Rodiklių patikimumas

Apytiksliai 88 proc. rodiklių įvertinti kaip nepatikimi arba iš dalies patikimi. Rodiklių patikimumą mažina:

1. Rodiklių aprašymuose pateikti nenuoseklūs, neišbaigti rodiklių apibrėžimai ir rodiklių reikšmių apskaičiavimo metodikų išaiškinimai;
2. Rodiklių aprašymuose nepateikti arba pateikti netikslūs sąvokų, vartojamų rodiklių paaiškinimuose ir jų skaičiavimo būdų aprašymuose, išaiškinimai; skirtingas analogiškų sąvokų apibrėžimas ir jų interpretavimas;
3. Nestandartizuotos skirtingose priemonėse taikomų, tačiau tą pačią prasmę turinčių rodiklių (visų pirma, pagrindinių rodiklių) apskaičiavimo metodikos (pvz., rodiklių, išreiškiančių pritrauktas privačias investicijas, MTTP projektų skaičių, sukurtas darbo vietas, tiesioginius naudos gavėjus, kt.);
4. Nenurodyti (nurodyti netikslūs) rodiklių duomenų šaltiniai;
5. Rodiklių reikšmių skaičiavimo netinkamu lygiu praktika (pvz., kai kurių rezultato lygio rodiklių, kurie savo esme išreiškia poveikį, surinkimas iš projektų vykdytojų ir apskaičiavimas, remiantis pateiktais rodiklių skaičiavimo būdų išaiškinimais, kelia abejonių dėl būsimų rezultatų patikimumo).

Rodiklių pasiekimo tikimybė

Kaip rodo 2010 m. gegužės mėn. ekspertų panelėse dalyvavusių stebėsenos rodiklių ekspertų nuomonės apklausos bei atvejo studijų rezultatai, didesnę dalį suplanuotų rodiklių reikšmių planuojama pasiekti. Visgi nei vieno iš prioritetų atveju nebus pasiekti absoliučiai visi rodikliai.

Prie svarbiausių rodiklių pasiekimo rizikų galima priskirti:

- Nepalankias rinkos sąlygas;
- Mažesnę nei planuota kai kurių priemonių paklausą dėl pasikeitusios fizinių ir juridinių asmenų finansinės situacijos;
- Programų lėšų perskirstymą dėl nacionalinės politikos pokyčių.

Rodiklių pasiekiamumą įtakoja tai, kad:

- *Pirma*, numatomos nepakankamai ambicingos rodiklių reikšmės (tiek veiksmų programų, tiek jas įgyvendinančių priemonių);

- *Antra*, tarpinės institucijos turi galimybę keisti priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių kiekybines išraiškas jų įgyvendinimo procese;
- *Trečia*, skirtingose priemonėse taikomų, tačiau tą pačią prasmę turinčių veiksmų programų rodiklių, agreguojamų uždavinių ir aukštesniais lygiais, apibrėžimai ir, atitinkamai, jų apskaičiavimo metodikos nėra standartizuotos. Taigi geresnio rodiklių plano įvykdymo tikslais rodiklių įgyvendinimo metu gali būti keičiamos jų formuluotės, o tuo pačiu metu ir interpretacija.

Stebėsenos rodiklių sistemos tinkamumo vertinimo rezultatai

Stebėsenos rodiklių sistemos apimtys optimalumas

Atliekant analizę, pastebėtas priežastinės teorijos, kuria būtų pagrįsta paramos tikslų – uždavinių hierarchija, trūkumas ir, atitinkamai, aiškių loginių ryšių tarp skirtingo lygio ir turinio rodiklių trūkumas. Dėl šios priežasties stebėsenos rodiklių apimtys konkrečiose intervencijos srityse didinimas/ mažinimas yra pagrįstas tik išgryninus prioritetu/ uždavinių/ priemonių intervencijų logikas, įvedus didesnius skirtumus tarp programos tikslų/ uždavinių bei priemonių tikslų formuluočių. Pvz., kaip rodo analizės rezultatai, priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių suformavimą apsunkina pernelyg ambicingi ir nekonkretūs priemonių tikslai.

Ekspertų panelių dalyvių apklausos rezultatai rodo, jog bendras stebėsenos rodiklių skaičius yra tinkamas. Tai gali būti siejama su skirtingomis rodiklių paskirtimis: veiksmų programų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai labiau skirti atsiskaityti Europos Komisijai, o papildomi (nacionaliniai) rodikliai – valdymo sprendimams priimti. Vis dėlto galima teigti, jog ši ekspertų nuomonė nepakankamai suderinta su praktiniu stebėsenos poreikiu – tikslingu stebėsenos duomenų rinkimu, iš anksto žinant tokios stebėsenos informacijos vartotojus ir paskirtį. Kadangi tinkamų rodiklių parengimas, jų duomenų rinkimas ir ypač analizė yra procesai, imlūs finansiniams ir žmogiškiesiems ištekliams, mažesnis rodiklių skaičius sudarytų prielaidas kokybiškesniam rodiklių parengimui ir efektyvesniam jų valdymui. Ypač aktualu išgryninti nacionalinių (papildomų) rodiklių sistemą, paliekant tik tuos rodiklius, kurie iš tiesų naudojami, priimant valdymo tobulinimo sprendimus, tobulinant suinteresuotųjų grupių žinias ir įgūdžius, kt.

Analizuojant stebėsenos rodiklių tinkamumą ir pakankamumą, nustatytos ir tam tikros trūkstamos stebėsenos sritys bei intervencijos poveikio matavimo lygių nepakankamumas:

- *Visų pirma*, priemonių, pagal kurias remiamas viešųjų paslaugų teikimas (t.y. numatytos investicijos į švietimo, socialinę, sveikatos infrastruktūrą, elektronines paslaugas, kt.), įgyvendinimo stebėsenos rodiklių sistemose trūksta *paslaugų (jų kokybės, įvairovės, prieinamumo) stebėsenos grandies*. Pvz., įgyvendinant SSVP 2-ojo prioriteto priemones siekiama tobulinti sveikatos, švietimo ir socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, tačiau tiek paslaugų kokybės, tiek jų prieinamumo pokyčio efektas rodiklių sistemoje atspindimas ribotu mastu. Kadangi tiesioginiai viešųjų paslaugų naudos gavėjai yra piliečiai, trūksta rodiklių, kurie matuotų visuomenės nuostatų pokyčius, vartotojų pasitenkinimą gaunamomis paslaugomis. Tokia informacija yra aktuali tiek politiniams vadovams, tiek visuomenei.

- *Antra*, veikslių programų ir jų priedų įgyvendinimo stebėsenos rodiklių sistemoje trūksta *išlaidų efektyvumo rodiklių*, kurie leistų įvertinti, kaip efektyviai panaudoti indėliai (finansiniai, žmogiškųjų išteklių, laiko ir kt.), sukuriant tam tikrus produktus ar rezultatus, bei palyginti ES struktūrinės paramos valdymo efektyvumą pagal skirtingas intervencijų sritis. Tokių rodiklių pagrindu surinkta informacija būtų naudinga vadovaujančiajai institucijai (Finansų ministerijai).
- *Trečia*, nors esama stebėsenos rodiklių sistema apima visus horizontalius prioritetus, horizontalių prioritetų stebėseną nėra subalansuota. Pavyzdžiui, trūksta rodiklių, kurie matuotų MTTP, ekonominės infrastruktūros gerinimo, informacinės visuomenės kūrimo poveikį horizontalių prioritetų įgyvendinimui. Be to, veikslių programų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai yra nevienodai pasiskirstę pagal atskirus horizontalius prioritetus. Mažiausiai integruoti ir pakankami yra informacinės visuomenės rodikliai. Nenumatyti stebėsenos rodikliai integruotai įgyvendinamų horizontalių prioritetų stebėsenai, kas ypač aktualu ekonominio darnaus vystymosi aspekto ir lygių galimybių prioriteto įgyvendinimo atžvilgiu (turint omenyje, kad pastariesiems prioritetams numatyta labai mažai diferencijuotų priemonių ir specifinių jų įgyvendinimo stebėsenos rodiklių).
- *Galiausiai*, šiuo metu stebėsenos rodiklių sistemoje nėra išgryninta keletas intervencijų poveikio matavimo lygmenų:
 - *Pirma*, dalis produkto ir rezultato rodiklių realiai matuoja indėlius;
 - *Antra*, nors formaliai nėra numatyta poveikio rodiklių, dalimi rezultato rodiklių realiai matuojamas intervencijų poveikis.

Stebėsenos rodiklių sistemos atitikimas finansinių išteklių pasiskirstymui

Siekiant kuo efektyvesnio ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimo, tikslinga kokybiškesnė ir intensyvesnė stebėseną prioritetinėse intervencijos srityse (srityse, kuriose finansavimo apimtys didžiausios). Be to, vadovaujantis atskaitingumo ir skaidrumo principais, į prioritetinių (didžiausio finansavimo) priemonių¹ įgyvendinimo stebėsenos rodiklių sistemas būtina įtraukti veikslių programų rodiklius (t.y. rodiklius, už kuriuos atsiskaitoma). Visgi, analizės duomenimis, kai kurios iš priemonių (pvz., VP2-1.4-ŪM-01-K priemonė „INOKLASTER LT“) pasižymi ekstensyviomis stebėsenos rodiklių sistemomis, atsižvelgiant į jų finansavimo apimtį, tuo tarpu kai kurių iš prioritetinių priemonių įgyvendinimas stebimas tik nacionaliniais (papildomais) rodikliais (pvz., VP1-4.2-VRM-03-V priemonė „Viešojo administravimo subjektų sistemos tobulinimas“).

Stebėsenos rodiklių sistemos subalansuotumas

Kaip parodė analizės rezultatai, stebėsenos rodiklių paskirtis yra nepakankamai subalansuota. Pagrindinė veikslių programų įgyvendinimo stebėsenos rodiklių paskirtis yra išorinis atsiskaitymas Europos Komisijai, tuo tarpu stebėsenos duomenų naudojimas vidinėms reikmėms (pvz., programų turiniui ir valdymui tobulinti, atsiskaityti visuomenei, aukščiausios valdžios institucijoms, mokytis ir dalintis gerąja praktika, kt.) yra nepakankamas. Stebėsenos informacijos panaudojimo paskirties išplėtimo galimybę riboja nepakankamas esamos rodiklių sistemos subalansuotumas (turinio prasme) pagal kitų stebėsenos informacijos vartotojų poreikius. Siekiant padidinti stebėsenos duomenų funkcionalumą, būtų naudinga išplėsti jau minėtas stebėsenos sritis:

¹ Ataskaitoje daryta prielaida, kad prioritetinėmis priemonėmis pagrįsta laikyti priemones, pagal kurias maksimalus projektams skiriamas ES struktūrinių fondų finansavimas siekia 100 mln. Lt.

- Vartotojų patenkinimo bei paslaugų kokybės stebėseną.
- Išlaidų efektyvumo stebėseną.
- Horizontalių prioritetų įgyvendinimo stebėseną.

Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad esamoje rodiklių sistemoje dominuoja kiekybiniai rodikliai (rodikliai, apskaičiuojami naudojant institucijų žinybinius, informacines sistemas kaupiamus, apskaitos duomenis), reikalinga tobulinti pusiausvyrą tarp kiekybinių ir kokybinių rodiklių (rodiklių, apskaičiuojamų, remiantis tyrimais, apklausomis, kt.). Galiausiai, būtų naudinga padidinti rodiklių, matuojančių kainą, kokybę, produkto/ paslaugos sukūrimo laikotarpį, vietą ir pan., apimtį rodiklių, išreiškiančių kieki, atžvilgiu.

Stebėsenos rodiklių sistemos darna

Tarp Strategijoje, veiksmų programose ir veiksmų programų prioritetus įgyvendinančiose priemonėse numatytų tikslų ir uždavinių ne visuomet yra loginis ryšys. Dažniausiai pasitaikanti problema – priemonės įgyvendinimu siekiama visos programos tikslų. Nesant aiškaus loginio ryšio tarp tikslų – uždavinių, rodikliai formuojami nesivadovaujant priežastinėmis teorijomis (intervencijų logika). Kaip to pasekmė, trūksta ryšių tarp skirtingo lygio rodiklių bei stebėsenos rodiklių sistemos atitikties tikslų – uždavinių hierarchijai. Be to, kaip pastebėta analizės metu, stebėsenos rodiklių hierarchija yra santykinai sudėtingesnė, joje numatyta daugiau intervencijų poveikio matavimo lygmenų nei yra numatyta tikslų ir uždavinių. Esant tokiai situacijai, konkretaus lygio rodikliai ne visuomet priskiriami tinkamo lygio tikslui ar uždaviniui matuoti. Aktualiausia problema – priemonių tikslų įgyvendinimas matuojamas rezultato rodikliais, kurie realiai išreiškia poveikį.

Analizuojant stebėsenos rodiklių sistemos suderinamumą, pastebėta keletas svarbiausių rodiklių sistemos sąryšio problemų:

- *Pirma*, kiekvienoje iš veiksmų programų rodiklių lygiai sumaišyti ne mažiau kaip 1.4 proc. rodiklių atveju (dažniausiai maišomi produkto ir rezultato rodikliai, dalimi rezultato rodiklių išreiškiamas poveikis).
- *Antra*, nemažos dalies priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių sistemose pastebimas esminio loginio ryšio tarp produkto ir rezultato rodiklių trūkumas.
- *Trečia*, nepakankamas uždavinio lygmens rodiklių atspindėjimas juos įgyvendinančių priemonių stebėsenos rodiklių sistemose. Prioriteto lygmens rodikliams apskaičiuoti priemonių bei uždavinio lygmens rodikliai numatyti, tačiau susiduriama su jų patikimumo problema: skiriasi rodiklių, kurių pagrindu išvedamos prioriteto lygmens rodiklių reikšmės, apskaičiavimo metodikos. Pvz., tarp priemonių pastebima didelė pritrauktų privačių investicijų, sukurtų darbo vietų apskaičiavimo būtų įvairovė.

Stebėsenos taikymas ir analizė

Kaip parodė ekspertų panelių dalyvių apklausos rezultatai, pagrindinė veiksmų programų įgyvendinimo stebėsenos rodiklių paskirtis yra atsiskaitymas Europos Komisijai. Vadinasi, stebėsenos rodiklių panaudojimas yra nepakankamai subalansuotas, per mažai dėmesio teikiant stebėsenos informacijos funkcionalumo didinimui, jos naudojimui vidinėms reikmėms. Tokią situaciją didžia dalimi lemia prielaidų valdymo tobulinimo sprendimams priimti, remiantis stebėsenos informacija, nebuvimas: tarpinėse institucijose nėra atliekama reguliari finansinių ir fizinių stebėsenos duomenų, jų santykio analizė, rengiamos rodiklių pasiekimo suvestinės, kt. Taigi reikalinga institucijose vykdyti nuodugnesnę ir reguliariesnę stebėsenos duomenų analizę (pvz., tarpinėse institucijose paskiriant

tarnautojus, kurių pagrindinė atsakomybė būtų stebėsenos ir vertinimas, tobulinant jų kompetencijas), skatinti mokymąsi ir gerosios praktikos sklaidą stebėsenos srityje (pvz., sudarant Finansų ministerijos vadovaujamą stebėsenos ir stebėsenos rodiklių darbo grupę, rengiant reguliarius jos susitikimus, į darbo grupės susitikimus kviečiant suinteresuotus įgyvendinančiųjų, tarpinių bei vadovujančiosios institucijos darbuotojus, nepriklausomus išorės ekspertus, socialinius ir ekonominius partnerius, kt.).

Rekomendacijos dėl stebėsenos rodiklių ir jų sistemos tobulinimo

Nr.	Rekomendacija
1.	Tobulinti stebėsenos rodiklių aprašymus (vadovaujantis žodiniais ir raštiniais Finansų ministerijos nurodymais).
2.	Geriau aprašyti ir suderinti pagrindinių rodiklių apibrėžimus bei praktinius jų apskaičiavimo būdus tarp institucijų, parengiant bendrus jų apskaičiavimo metodinius dokumentus.
3.	Stebėsenos duomenų panaudojimo vidinėms reikmėms, jų funkcionalumo didinimo tikslais stebėsenos rodiklių sistemoje tikslinga išplėsti tokias stebėsenos sritis: <ul style="list-style-type: none"> - vartotojų patenkinimo bei paslaugų kokybės stebėseną; - išlaidų efektyvumo stebėseną; - horizontalių prioritetų įgyvendinimo stebėseną.
4.	Nustatyti aiškias veiksmų programų rodiklių ir jų reikšmių keitimo sąlygas.
5.	Stiprinti stebėsenos duomenų analizės pajėgumus institucijose.
6.	Įvesti naują rodiklių sistemą su produkto, rezultato ir poveikio rodikliais, geresniu produkto ir indėlio rodiklių atskyrimu (rekomendacija aktuali ateinančiam 2014-2020 m. programavimo laikotarpiui).
7.	Stebėsenos rodiklius formuoti pagal intervencijų logiką. Loginiai modeliai gali būti sudaromi veiksmų programos tikslų/ prioritetų/ uždavinių/ priemonių ir stebėsenos rodiklių lygmeniu (rekomendacija aktuali ateinančiam 2014-2020 m. programavimo laikotarpiui).

Mūsų tikslas - tobulinti viešąjį administravimą ir efektyviai įgyvendinamos viešosios politikos.

